No. 69.

JAVASCHE COURANT.

DONDERDAG den 11den Juni 1829.

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

BATAVIA, den 10den juni 1829.

Welke ook de vruchtbaarheid van Java *zij, zoo vindt men nogtans, in vele streken, wijd uitgestrekte gronden die als 't ware voor de kultuur verloren zijn, om dat het bijna onmogelijk is dezelve met water behoorlijk te besproeijen, en het opstuwen van hetzelve, door middel van* Bandongangs, *niet tot eene genoegzame hoogte kan plaats vinden. Om in dit gebrek te voorzien, had Z. E. de Kommissaris Generaal, reeds eenigen tijd geleden, den werkzamen Hoofd-Ingenieur* Tromp *uitgenoodigd om in het belang van den landbouw zijne denkbeelden op te geven, om eenige* windmolens, *geschikt voor deze gewesten, op te rigten. De heer* Tromp *heeft ook ijverig aan die uitnoodiging voldaan, en wij vinden ons in de gelegenheid gesteld om het resultaat zijner nasporingen door middel van ons blad, ten gerieve van 't algemeen, medetedeelen. De modellen der* molens *die hieronder door den heer* Tromp *beschreven worden, zijn ten zijnen huize te zien, en zijne bekende bereidwilligheid zal ieder die begeerig naar verdere inrigtingen mogt wezen, in de gelegenheid stellen aan die begeerte te voldoen.*

Zie hier de letterlijke beschrijving zoo als zij ons is medegedeeld geworden.

De watermolens, zoo als die in de Noordelijke Provincien der Nederlanden gevonden worden, hebben, voor deze gewesten, eenige inconvenienten, als zijnde te kostbaar bij den eersten aanleg en het onderhoud; voorts voeren zij het water niet hoog genoeg, om van eenig nut te kunnen zijn. Het laatste zoude kunnen verholpen worden, doch de molen zoude alsdan die groote kolom water niet geven die men van zoodanig kostbaar werktuig verwachten moet, en daar, alwaar het land door middel van Bandongangs niet kan bevochtigd worden, het water veelal vijtien à twintig voeten moet worden opgewerkt, en op zoodanige plaatsen weinig middelen aanhanden zijn om groote werktuigen zamentestellen en optebouwen, zoo is het mij voorgekomen, dat windmolens, op Java, tot het opbrengen van water, zoodanig moeten zijn ingerigt, dat ieder Javaan die, met zijn eigen gereedschappen en middelen, kan zamenstellen.

Over een en ander den waterbouwkundigen *Bellidor* raadplegende, heb ik eerst laten vervaardigen, een kleinen windmolen, rustende en draaijende op de buis van een pomp, die tusschen paalwerk, met het ondereind in het water staat, en door schoren regt gehouden wordt, de wieken zijn aan eene ijzeren as, met kruk, verbonden, waar aan de zuigerstang is vast gemaakt.

Vervolgens heb ik laten maken een molen van grooter vlugt, waar van de wieken op gelijkewijs aan eene ijzeren as, met kruk, verbonden zijn, die de pomp-zuigerstang in werking brengt, zijnde de pompbuis op zichzelve in het midden van het molengebouw geplaatst.

En eindelijk heb ik een anderen molen laten maken die op gelijkewijs drie pompen in werking brengt (kunnende bij deze laatste zooveel gevoegd worden als de kracht der wind zulks toelaat).

Het geheel mechaniek van deze molens bestaat uit de wieken, de as en de pompen, waar bij alleen in acht dient genomen te worden, dat de pompbuizen en zuigers goed gemaakt en zorgvuldig geplaatst worden; dat de pannen waar in de tappen en halzen der molenassen draaijen, met alle juistheid op de penbalk en de windpeuluw achter en voor dwarsbalk der kap) worden gelegen, en dat de roeden der wieken goed aan de molenassen worden bevestigt.

De molenwieken kunnen vervaardigd worden uit bamboes, moetende voor de roeden zware, en voor de hekscheeden kleinere bamboezen genomen worden, dewelke met karongzeilen kunnen bekleed worden.

Het is moeilijk te bepalen de hoeveelheid water die door zoodanigen molen zal worden opgevoerd, hangende zulks af van de hoogte die het water zal moeten worden opgepompt en van de kracht der wind, moetende de doorsneede der pompbuis bepaald worden, naar de kracht die men door middel der wind aanwendt om de kolom water optevoeren, en de vrijvingen der zuigers te overwinnen, hetwelk een ieder, naar de vlugt die aan den molen gegeven wordt, moet berekenen.

Vermeenende aldus de pompmolens op de eenvoudigste wijs voorgesteld te hebben, heb ik een vierden model-molen laten maken, die door middel van de molen-as, spil, een schijfloop en twee kamraderen, een groot rad in beweging brengt, hetwelk op de vellingen behangen worden met emmers, eene groote hoeveelheid water tot eene meerdere hoogte dan door middel van de pomp kan opvoeren. Dit model heb ik echter niet tot die groote vereenvoudiging dan de pompmolens kunnen brengen, en zoude alleen aanteraden zijn om voor een uitgestrekt hoog terrein te dienen.

Ten gebruike van belanghebbenden, heb ik nog in model laten brengen, een rad, om door middel van den stroom, water optevoeren, de tonmolen (Vis d'Archimedes) en meer anderen.

De Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat en Lands Gebouwen.
TROMP.

Toen de heer *P. P. Roorda van Eijsinga*, gewezen hoofdkommies ter algemeene secretarie (thans secretaris der residentie *Bantam*) in het verleden jaar in druk uitgaf, de door hem vervaardigde vertaling van het Maleisch handschrift *de Kroon aller Koningen*, heeft hij gemeend, door de aanbieding van een exemplaar van dat werk aan Zijne Majesteit den Koning, Hoogstdenzelven een vernieuwd blijk te mogen geven van zijnen voortdurenden lust tot de beoefening der Maleische taal, en van zijne wensch om zich in die studie meer en meer te volmaken.

Wij vernemen met genoegen dat bij het Indische Bestuur thans, van het Ministerie der Kolonien in Nederland berigt is bekomen, dat Z. M. dit werk ook met welgevallen ontvangen en bevelen heeft gegeven, dat, als een blijk van Hoogstdeszelfs tevredenheid zoo wel over dit werk, als in het algemeen wegens den door gemelden ambtenaar betoonden ijver in de beoefening der maleische taal, aan denzelven zoude worden uitgereikt eene gouden medaille, voorzien met 's Konings borstbeeld en van een toepasselijk opschrift.

Deze medaille ook reeds hier te lande ontvangen, en zoo wij vernemen eerstdaags aan den heer *P. P. Roorda van Eijsinga*, zullende worden uitgereikt, zoo hebben wij, het ter eere van dezen schrijver, en ter aansporing van andere vlijtige beoefenaren der Oostersche talen, hier te lande, niet ondienstig geoordeeld, om van dit Zijner Majesteits gunstbewijs, den heer *P. P. Roorda van Eijsinga*, naar verdiensten ten deel gevallen, deze openlijke mededeeling te doen, hem alle lust tot verdere beoefening der maleische letterkunde van harte toewenschende.

EUROPESCHE BERIGTEN.

NEDERLANDEN.

Reeds voor bijkans veertig jaren, kort, na het overlijden der roemwaardige Nederlandsche Dichteres LUCRETIA WILHELMINA VAN MERKEN, had het *Leijdsche Dichtgenootschap* besloten, boven haar Graf, in de oude kerk der Hervormden te Amsterdam, een gedenkteeken te doen plaatsen; en de uitvoering van dit voornemen is slechts achtergebleven, doordien zulks in eenen tijd viel, waarin burgerlijke verdeeldheden ook op Kunsten en Letteren eenen zeer nadeeligen invloed hadden.

Thans verneemt men uit Amsterdam, dat het Genootschap *vóór uiterlijke welsprekendheid* aldaar, ter bovengemelde plaats tot gedachtenis van deze Dichteres en haren insgelijks als Dichter zoo beroemden echtgenoot NICOLAAS SIMON VAN WINTER een Lijkgesteente heeft doen oprigten, welks eenvoudige fraaiheid geroemd wordt.

De teekening is vervaardigd door den Heer *T. Suys*, en de Lijksteen gehouwen door den Heer *P. J. Gabriël*, beiden Leden van het Koninklijke Nederlandsche Instituut.

(Nederl. - Staat - Courant van 6 november jl.)

FRANKRIJK.

In het stadje Nogent-le-Rotrou zijn onlangs drie zendelingen verschenen, die met grooten toeloop in de hoofdkerk dier stad gepredikt en onder anderen, daarbij aangekondigd hebben, dat

zij alle tegenwerpingen, die men schriftelijk tegen hen mogt willen maken, van den predikstoel zouden beantwoorden. De papierkooper *Filleul* wilde aan deze oproeping beantwoorden en schreef dus eenen wijdloopigen brief aan deze rondreizende geestelijken, waarbij hij hen in bedenking gaf, of zij in hunne leerredenen niet wat al te veel over leerstellingen, en te weinig over zedekunde spraken. Ook betuigde hij zijne verwondering, dat de muren der kerk met aankondigingen wegens den verkoop van rozekranzen en dergelijke geestelijke waren prijkten, terwijl toch *Kristus* eenmaal de kooplieden uit den tempel verjaagd had.

De zendelingen schijnen dezen brief zeer euvel te hebben opgenomen. Een hunner nam de gelegenheid te baat, dat de heer *Filleul* in de kerk was, om hem van den predikstoel voor een goddeloos mensch uit te krijten, maande de gemeente aan, om voor zijne bekeering te bidden, en besloot dit alles met den brief plegtig te verbranden. Toen den volgenden dag de zendelingen, door een goed aantal snikkende vrouwen geleid, de stad verlieten, ondervond de heer *Filleul* dadelijk, hoezeer hij in de achting van de volgelingen der vrome vaders gedaald was. Hij moest toen reeds menig een scheldwoord verduwen, vooral van zekere weduwe *Pierre*, die om hare buitengewone sterkte den bijnaam van *de Grenadier* droeg. Den dag daaraan had hij het ongeluk van het huis dier weduwe voorbij te gaan, en werd nu door dezelve niet alleen met scheldwoorden begroet, maar zelfs door haar en eenige andere vrouwen, uit de lagere volksklasse zoodanig geslagen en mishandeld; dat hij er met moeite het leven afbragt.

De weduwe *Pierre* is voor deze daad voor den Regter geroepen, waar zij de houding aannam, als van iemand, die een zeer verdienstelijk werk verrigt heeft. De Prokureur des Konings, die misschien van gevoelen was, dat men aan vromen ijver iets moet toegeven, meende, dat het genoegzaam was, indien men haar met eene geldboete van *drie franken* strafte; maar de Regtbank heeft daarentegen begrepen, dat er ten deze zeer verzwarende omstandigheden bestonden, en dat indien zulk eene geestdrijverij als die van de weduwe *Pierre* niet beteomd wierd, daaruit voor de rust der Maatschappij onberekenbare gevolgen zouden voortspruiten. De Regtbank heeft dus de weduwe tot *twee jaren* gevangenis-straf en eene schadevergoeding van 300 franken veroordeeld.

(*Nederl. Staat courant van 16 januarij jl.*)

DUITSCHLAND.

HAMBURG, *den 5den december jl.*

In berigten uit Bucharest van den 20sten november wordt de tijding van het opbreken van de belegering van Silistria gemeld, zoo wel ten gevolge van het ongunstige weder, als uit hoofde van de aanstalten, welke de nieuw benoemde vizier zoude hebben gemaakt, om, na eene genoegzame magt voor Varna te hebben gelaten, zich over Bazardschik naar de zijde van Hirsova te begeven. In deze berigten leest men verder, dat dit opbreken, in verband met den togt der troepen naar Hirsova, ten einde aldaar den donau te passeren, aanleiding gaf tot het gerucht als of de Russen hunne winter kwartieren in Moldavie zouden betrekken, en nieuwe vrees deed voeden voor een inval der Turken in Wallachije, zoo wel van de zijde van Silistria als van Giurgewo. Intusschen had de generaal *Langeron* zijn hoofd kwartier weder in Bucharest gevestigd. [Omtrent de bewegingen der turksche legers in de eerste dagen van november is nog weinig met genoegzame zekerheid bekend. Volgens berigten uit Konstantinopel, op welke men eenigen staat kan maken, vereenigde de vizier in de eerste dagen van november de reguliere troepen in Aidos; was *Hussein* met de onregelmatige in Schumla, en had de uit Azie overgekomen bassa *Tschapan-Oglu* den weg naar Rudschuk ingeslagen.]

(*Haarlemsche courant van den 9 dec. ll.*)

PORTUGAL.

De berigten nopens den toestand van Don *Miguel* en dien zijner beide zusters, welke in het Regerings dagblad van Lissabon, tot den 19den november zijn bekend gemaakt, luiden bij voortduring zeer gunstig. Men vindt voorts in dat blad het volgend opmerkelijke artikel, dat wonderbaar afsteekt bij de over Engeland ontvangene berigten, wegens den indruk, welken het aan Don *Miguel* overkomen ongeval op de bevolking van Lissabon en den omtrek gemaakt heeft:

„Het Portugeesche volk is zulk een Vorst als Don *Miguel* waardig; deszelfs liefde voor zijnen Koning kent geene palen; de vijanden van Portugal zouden zich daarvan hebben kunnen overtuigen, indien zij het tooneel aanschouwd hadden, dat zich op den 9den november, na het ongelukkig voorval hetwelk wij allen betreuren, vertoond heeft. Onze Vorst was op zijnen weg van het landhuis van Caxias (bij hetwelk het ongeluk heeft plaats gehad) tot aan het paleis van Queluz door duizende personen vergezeld, die van alle kanten toegeschoten waren. Het gelaat Zijner Majesteit was het eenige van den geheelen stoet dat niet met tranen besproeid was. Hoewel het hart des Konings door de bedroefheid zijner onderdanen diep getroffen was, en hoe zeer hij zelf hevige pijnen leed, hield hij zich toch nog bezig met het vertroosten van diegenen, welke hem omringden. Groot was de ontsteltenis der ingezetenen, toen de treurige stoet te Queluz aankwam. Ook te Lissabon wekte deze droevige tijding eene algemeene verslagenheid; een overgroot aantal burgers van alle standen begaf zich naar Queluz, om nadere berigten wegens den toestand van Zijne Majesteit in te winnen, en de moed der getrouwe bewoners van Lissabon begon niet eer te herleven, dan nadat zij zich overtuigd hadden, dat men voor het leven des Konigs geene vrees behoefde te koesteren."

Volgens bijzondere berigten uit Lissabon, die echter door een Fransch dagblad worden medegedeeld, welks partijdigheid voor den tegenwoordigen Beheerscher van Portugal niet twijfelachtig is, zoude Don *Miguel*, drie dagen na het ongeval reeds in staat geweest zijn, met zijne Ministers te arbeiden en dan ook den 15den november verscheidene benoemingen bij het leger gedaan hebben. De Koningin-Moeder had haren zoon twee malen bezocht, en bij die gelegenheid haar voornemen te kennen gegeven, om zich bij voorraad bij hem in het paleis van Queluz te vestigen. Het huisraad der Koningin was dien ten gevolge reeds uit het paleis van Ajuda naar dat van Queluz vervoerd, doch eene sedert opgekomen ongesteldheid, zegt het berigt, had tot nu toe de uitvoering van haar voornemen belet.

Voorts erkent men in deze berigten, dat de tijding van het ongeval van Don *Miguel* hier en daar in de gewesten tot eenige onlusten heeft aanleiding gegeven. De personen, die in de gevangenissen van Koimbra zijn opgesloten, hadden niet alleen hunnen vreugde onverholen geuit, maar zelfs de krijgslieden, die hem moesten bewaken, op zulk eene tergende wijze beleedigd, en gehoond, dat deze met scherp op de gevangenen geschoten en verscheidenen hunner gedood of gekwetst hadden. Daarop was de orde geheel hersteld.

De schepen die door Don *Miguel* zijn afgezonden, om Terceira tot onderwerping te dwingen, zijn den 31sten october voor St. Miguel, een ander der Azorische eilanden ten anker gekomen. De *Miguellisten* wanhoopten niet aan den goeden uitslag hunner onderneming, maar erkenden echter, dat de Bevelhebber van Terceira, *Leo Cabreira*, dat eiland in goeden staat van verdediging had gebragt waartoe de uit Engeland toegezonden onderstand hem van zeer veel dienst geweest was. —Het fregat *Diana*, dat tot de schepen behoorde, die door Don *Miguel* zijn afgezonden, om Terceira tot onderwerping te dwingen, is den 21sten november, in eenen zeer ontredderden staat, in den Taag binnengeloopen. De kapitein had verhaald, dat de afgezonden vloot, na, zoo als men reeds wist, behouden voor het eiland San Miguel te zijn aangekomen, door een hevigen storm beloopen was, waardoor de schepen uiteengeraakt en sommige van dezelve groote schade geleden hadden. De kapitein hield het voor niet onwaarschijnlijk, dat ook de overige schepen naar Portugal zouden moeten terugkeeren, en de grondwetsgezinden vleiden zich dus reeds met de hoop, dat de geheele onderneming tegen Terceira mislukt was.

(*Nederl. Staats courant van 9 december jl.*)

GRIEKENLAND.

Men herinnert zich uit de onlangs medegedeelde Grieksche berigten, dat de geheele Grieksche bevolking van het eiland Kandia in opstand is, en de Turken in de vestingen opgesloten houden. De *Courrier de Smyrne*, die overigens een diep stilzwijgen bewaart over de gruwelijke slagting, door de Turken in genoemde vestingen onder de Kristenen aangerigt, zegt, bij gebrek aan regtstreeksche tijdingen van genoemd eiland, die berigten niet tegen te kunnen spreken, maar wel te weten, dat de Grieken aldaar geene genoegzame magt bezitten, om de vestingen met nadruk te belegeren, en dat zij dezelve alleen door honger zullen kunnen noodzaken om zich over te geven, hetgeen evenwel veel moeite in zal hebben, daar dezelve ruim van levensmiddelen voorzien zijn.

Voorts behelst dit blad berigten uit Egina, waarin van het *gerucht* melding gemaakt wordt, dat eenige Engelsche oorlogschepen, die te Malta liggen, bevel zouden hebben ontvangen, zich gereed te houden om naar Kandia te stevenen, welk eiland door de Engelschen in naam der drie Mogendheden zoude bezet worden. De noodige krijgsmagt daartoe zoude uit de Engelsche bezetting der Jonische Eilanden genomen worden.

—Het in Griekenland uitkomende dagblad *l'Abeille Grecque* meldt, dat vier vaartuigen van de Grieksche vloot den 3den october in den zeeboezem van Lepanto doorgedrongen zijn; en eene Turksche kanonneerboot in den grond geboord en verscheidene andere Turksche vaartuigen, waaronder eene brik, genomen hebben. Volgens hetzelfde blad van 16 october is gemelde vloot, welke afgezonden is, om de onderneming der Grieken tegen Prevesa te ondersteunen, gelukkig in den zeeboezem van Arta binnengeloopen.

(*Staats courant van 9 dec. jl. no. 291.*)

TURKIJE.

De *Allgemeine Zeitung* geeft berigten uit Konstantinopel van den 10den november, volgens welke de nieuw benoemde Groot-Vizier niet alleen bij het leger van zijnen voorganger, dat tot nu toe bij Paravadi stond, was aangekomen, maar zelfs zijne krijgsbewegingen reeds begonnen had. Een gedeelte dier Turksche krijgsmagt was naar de zijde van Silistria opgetrokken, terwijl een ander gedeelte de bewegingen der Russen bij Varna in het oog zoude houden. De Vizier zelf stond gereed om naar Rustschuk op te trekken.

Men meende te Konstantinopel, dat de Reis-Effendi den 27sten october, en wel door middel van den Nederlandschen Gezant, van de Russische verklaring betrekkelijk de sluiting der Dardanellen kennis bekomen had. De Turksche oorlogsschepen, die den geheelen zomer aan den ingang der Zwarte zee gelegen hadden, waren den 5den november voor Konstantinopel teruggekomen, en zouden, zoo men geloofde, naar de Dardanellen onder zeil zijn gegaan.

Het in ons vorig nommer medegedeelde berigt, dat de Veldmaarschalk *von Wittgenstein* van Kalarasch naar Jassy was opgebroken, en in de laatste plaats zijn hoofdkwartier gevestigd had, wordt thans niet slechts door verscheiden nadere berigten in de *Allgemeine Zeitung*, maar inzonderheid door eene tij-

ging uit Bucharest van den 19den november, die door den *Beobachter* wordt medegedeeld, genoegzaam bevestigd.

Ook leest men in deze verschillende berigten, dat het beleg van Silistria werkelijk opgebroken zoude zijn. In het begin van november hadden in de omstreken dier stad zware stormen beginnen te heerschen, verzeld van sneeuwjagt en eene voor dit jaargetijde buitengewone koude; waardoor de voortzetting der belegeringswerken ongemeen verzwaard en bijna onmogelijk gemaakt werd, terwijl ook de toevoer van levensmiddelen voor de belegerings-afdeeling daardoor groote belemmeringen ondervond. Onder deze omstandigheden had men besloten de belegering van Silistria, in dit ongunstige jaargetijde, op te geven; en het krijgsvolk, dat tot nog toe voor die vesting gelegen had, was reeds afgetrokken, zijnen weg langs den regter Donau-oever, over Hirsova, nemende.

—Het in ons no. van gisteren vermelde berigt aangaande het opbreken van het beleg van Silistria door de Russen, wordt door nadere tijdingen meer en meer bevestigd; onder anderen wordt het, met de reeds opgegevene omstandigheden herhaald in brieven uit Odessa van 17 november, welke door den *Beobachter* medegedeeld worden. Volgens dezelve had de Generaal Graaf *Langeron*, in plaats van den Vorst *Scherbatoff*, die ziek geworden was, het opperbevel over de belegerings-afdeeling voor Silistria aanvaard, en het beleg met den meesten nadruk voortgezet. Doch het slechte weder, hetwelk in het begin van november ingevallen was, had het voortzetten der werken onmogelijk en alle wegen in den omtrek onbruikbaar gemaakt, zoo dat de belegeraars geenen toevoer meer konden krijgen, en het grootste gebrek begonnen te lijden. Uit dien hoofde was dan ook de belegerings afdeeling afgetrokken.

Terwijl alzoo aan de zaak zelve weinig meer te twijfelen valt, zijn de juiste oorzaken, welke daartoe aanleiding gegeven hebben, voor als nog moeijelijk op te maken. Het bovenstaande, zoo wel als andere, oogenschijnlijk van de Russische zijde afkomstige berigten, schrijven wel is waar den aftogt der Russen aan het ongunstige weder toe; maar het ontbreekt ook niet aan andere berigten, volgens welke die aftogt, en de verplaatsing van het Russische hoofdkwartier naar Jassy, een gevolg zijn zoude van de krijgsbewegingen der Turken, waarvan mede in ons no. van gisteren melding gemaakt werd, en waaromtrent nu nog het volgende gemeld wordt.

De nieuwe Groot-Vizier, die, volgens berigten uit Konstantinopel, van den Sultan bevel ontvangen had om eene poging tot herovering van Varna te doen, zoude tot dat einde reeds naar Bazardschik en Hirsova in optogt zijn. Intusschen was de Pacha van Widdin met eene aanzienlijke magt langs den regter Donau-oever tot ontzet van Silistria aangerukt, en sommige berigten spreken van een hardnekkig gevecht, waartoe het in de eerste dagen van november tusschen dezen en de belegerings-afdeeling zoude gekomen zijn, en waarin de Russen een groot verlies zouden hebben geleden. Daarenboven leest men in de meergemelde brieven uit Odessa van 17 november het volgende. „De Generaal *Rudzewicz* had den last gekregen, om, met de derde afdeeling, den terugtogt van het leger van Schumla naar den Donau te dekken, en zich alsdan te Silistria met de afdeelingen van de Generaals *Roth* en Vorst *Scherbatoff* te vereenigen. Op dezen terugtogt werd Generaal *Rudzewicz* door *Hussein* Pacha (den bevelhebber van het Turksche leger te Schumla) vervolgd en kwam het tusschen hen tot een hevig gevecht, waarin de Russen, volgens hunne eigene opgave, 800 man en het grootste gedeelte hunner pakgoederen verloren hadden."

—Volgens berigten uit Konstantinopel van 12 november, in de *Allgemeine Zeitung* medegedeeld, had de Sultan zijne bevelen tot wapening van alle Muzelmannen met nadruk herhaald, en aan den nieuwen Groot-Vizier den stelligen last gezonden, om alle krachten in te spannen, ten einde Varna te heroveren. Tevens waren er naar Bosnie nieuwe bevelen gezonden, om aldaar eene algemeene wapening te doen plaats hebben. Ook kwamen er nog steeds nieuwe benden krijgsvolk uit Azie door de hoofdstad; uit welk een en ander men opmaakte, dat de Turken den winter niet zoo werkeloos zouden doorbrengen, als velen gedacht hebben. De nieuw benoemde Opper-Vlootvoogd, *Achmet* Pacha, zoude binnen weinige dagen met een deel oorlogs-vaartuigen naar den ingang der Dardanellen stevenen, om de Russische schepen, welke die zee-engte moeten sluiten, in het oog te houden.

(*Staats courant van den 9den dec. jl. no. 291.*)

SCHEEPSBERIGTEN.
STRAAT-SUNDA.
Doorgezeild.

Juni 6—schip *Louisa Princes der Nederlanden*, P. Sipkes, van Batavia den 4den juni, naar Dordrecht, passagiers: luit.-kolonel Gelf, kapitein Weiss, luitenants Rombout, Breekpot, Mosselman J. K. van der Sluijs en familie, mevrouw Deijerman, de jonge heeren Spiering en Ellinghuijzen.

BATAVIA.
Aangekomen.

Juni 7—schoener *Molukko*, F. W. Harmanni, van Palembang den 24sten mei.

Juni 8—brik *Bianhong*, Malle, van Cheribon den 6den juni.

Juni 9—schoener *Rembang*, J. B. Berest, van Soerabaija den 5den juni, passagier: de heer Monrow.

Vertrokken.

Juni 10—Eng. schip *Borneo*, R. M. Whichelo, naar Nederland.

Schepen liggende ter reede.

Zr. Ms. korvet *Anna Paulowna*; schepen De Stad Rotterdam, De Vrouw Hendrika, Auguste, De Hoop van Alblasserdam, Java, Cornelis Houtman, Nathalie, Helena, Boeroeng, Apollo, Marzoek, Admiraal Buijskes, Thalia, Pekalongang; brikken Pieter en Karel, Le Heros, Koning der Nederlanden, Mercator, Indramaijoe, Dorothea, Johanna, De Jonge Casparus, Bianhong; barken Felicitas, Radja Wafie, Diederika; schoeners Kim Tjinhien, Goanhien, Flora, Tartar, Molukko, Rembang. — Eng. oorlog-schip Pandora; schepen Thomas Parson, Hippomenes; brikken Harriet, Albion; bark William Harrington. — Amerik. schepen Emelij, Lotos, Restitution, United States. — Fransche brik L'Adelaide. — Chinesche jonken Hokgoan, Hongtjoen, Hiengkint.

ADVERTENTIEN.

De Resident van Soerakarta, brengt bij deze ter kennisse van de belanghebbenden, dat, bij besluit van den Luitenant Gouverneur Generaal over Nederlandsch Indie, gedateerd 1 mei 1829 no. 33, is bepaald, dat alle artikelen ten gevolge van aangegane kontracten ten dienste van den lande geleverd wordende, vrij zullen zijn van de betaling van tolgeregtigheid aan de tolpoorten in de Vorstenlanden; onder dien verstande nogtans, dat daarvan aanvankelijk de regten zullen moeten worden voldaan, het zij in geld, het zij in bons (mits deze laatste de noodige bijzonderheden bevatten) ter keuze van tolschuldigen om daarna, voor zoo verre zal blijken, dat de belaste goederen werkelijk ten dienst van den lande hebben gestrekt, aan de leveranciers te worden terug gegeven, en om in het tegen overgesteld geval te strekken in betaling van de op de vervoerde goederen verschuldigde tolgeregtigheid, als wanneer ook de afgegevene bons zullen moeten worden ingewisseld.

Soerakarta, *De Resident voornoemd,*
den 2den junij 1829. Kolonel NAHUIJS.

—De Hoofd-ingenieur van den Waterstaat en 's lands gebouwen, zal, ingevolge autorisatie van den Directeur van 's Lands Producten en Civiele Magazijnen, dd. 5 dezer no. 3330, en onder nadere approbatie van Zijne Excellentie de Luitenant Gouverneur Generaal, op maandag den 15den junij des morgens te 10 ure op de vischmarkt alhier, in het openbaar aan de minsteischenden uitbesteden.

Het repareren van elf bruggen, in en om de stad Batavia.

Bestek en conditien leggen van heden af ter visie ten kantore van den ondergeteekenden op Molenvliet, zullende dageliks gegadigden aanwijzing in loco kunnen bekomen, bij de opziener van het 1ste distrikt der wegen en bruggen.

De Hoofd-ingenieur van den Water-
Batavia, *staat en 's lands gebouwen,*
den 6den junij 1829. J. TROMP.

—Debiteuren van het vendu-departement te Samarang, nalatig in de voldoening van hun debet over de maand februarij jl., worden bij deze uitgenoodigd de voldoening vóór ultimo dezer, te doen plaats hebben.

De superint. van het vendu-depart. te Samarang,
Samarang, *den 3den junij 1829.* SCHELTEMA.

—De contribuabelen aan de Soerabajasche schutterij, worden bij dezen opgeroepen, om het door hen verschuldigde over het 2de kwartaal voor of met ultimo dezer, ten huize van den ondergeteekenden te komen voldoen.

De eerste luitenant kwartiermeester bij
Soerabaija, de Soerabajasche schutterij.
den 2den junij 1829. J. MEIJER.

VASTGESTELDE PRIJZEN.

	BATAVIA.		SAMARANG.		SOERABAIJA.	
	guld.	*cents.*	*guld.*	*cents.*	*guld.*	*cents.*
Tarwen brood de 14 oncen.	„	25	„	30	„	[illegible]
Varkens-vleesch het katje.	„	26½	„	50	„	36
Ossen-vleesch het pond. . .	„	20	„	16	„	18

MARKTPRIJZEN.

	BATAVIA.		SAMARANG.		SOERABAIJA.	
	guld.	*cents.*	*guld.*	*cents.*	*guld.*	*cents.*
Klapper-olie per takker of 33 bottels.	12	25	9	50	6	„
Idem per bottel.	„	45	„	30	„	„
Katjang-olie per takker . .	7	25	6	„	6	„
Idem per bottel.	„	25	„	20	„	„
Oempel-olie per pikol. . .	„	„	14	„	20	„
Rijst per koijang.	115	„	67	„	90	„
Idem per gantang.	„	50	„	12	„	20
Koffij per koijang.	„	„	„	„	600	„
Brandhout de vadem van 18 voeten op 6	13	50	15	„	12	„

EDICTALE CITATIE.

Alzoo de Raad van Justitie te Samarang, bij rekesten in dato 25 dezer, op het door den prokureur *Charles Philip Ducloux*, in hoedanigheid als gemagtigde van het kollegie van weesmeesteren dezer stede, namens hetzelve in kwaliteit als desolate boedelkamer en als zoodanig ald

ministrerende de boedels van wijlen den controleur der landelijke inkomsten *F. H. Leurs*, de chinezen *Liein Lanang*, *Sie Tikwie*, en den arabier *Sech Mohamat Bagalie*, gedane verzoeken, geaccordeerd hebben citatie bij edicte tegen alle en een iegelijk, die eenige actie of pretentie vermeenen te hebben op en tegen de voornoemde boedels;

Zoo is het, dat ik ondergeteekende eerste deurwaarder en gezworen exploiteur bij gemelden raad, mits dezen dagvaard alle en een iegelijk, die eenige actie of pretentie op en tegen de voornoemde boedels vermeenen mogten te hebben, om op woensdag den 1sten julij 1829, des morgens te half acht ure, in persoon dan wel bij gemagtigden te compareren, ter openbare rolle van welgemelden raad, ten einde aldaar hunne pretentie aantegeven te verifieren en voorts te procederen tot het judicium van preferentie en concurrentie.

Aldus geafficheerd en gepubliceerd, na voorgaanden klokslag, van de puije van het raadhuis te Samarang, den 30sten mei 1829.

De deurwaarder voornoemd,
A. PIJL.

VERKOOP VAN GOEDEREN.

Verkooping op regterlijk gezag. Op dingsdag 30 junij 1829, zal krachtens vonnis van den landraad te Japara, van 27 januarij 1829, en de daarop verleende executorien, bij executie, ten behoeve van den kapitein der chinezen alhier, *Tio Moe*, publiek worden opgeveild:

Een steenen met pannen gedekt huis, staande op Gouvernements-grond, gelegen in het chinesche kamp alhier, bij de verponding doorloopende onder no. 95.

Welke eigendom toebehoorende aan den chinees *Goewi Kongtjiouw*, is geregistreerd.

Iemand daarop aanspraak hebbende, make het mij ondergeteekenden bekend.

Gepubliceerd te Japara, 30 mei 1829.

De waarnemende exploiteur,
J. H. MEENG.

—Op woensdag den 8sten julij aanstaande, zal door den Agent der Samarangsche weeskamer te Pekalongan, publiek aan den meestbiedenden, voor rekening des boedels van wijlen den Arabier *Sech Awal Bin Said*, worden verkocht, de schoener FATALKAIR, groot 45 lasten, voorzien van deszelfs staande en loopend touwen en zeilen, en van zoodanige inventaris goederen, als op de ter weeskamer te Batavia, Samarang en Soerabaija ter visie liggende inventaris zijn vermeld.

De Agent voornoemd,
THOMAS ANTHONIJSZ.

—Te koop bij *Keuchenius* en Co., de ondervolgende goederen, ontvangen van Londen, per het schip ALBION, in medio februarij gezeild, als: engelsche mosterd, wijnazijn, slaolie, visch en vleeschsauzen, ingelegde en gedroogde vruchten, rozijnen, korenten, amandelen, diverse geleijen in potten, macaronie, gort, geerst, erwten en boonen in blikjes, bokkings, zalm, haring, tongen, kazen, enz, en diverse andere provisien, alsmede puik puik, madera- en portwijn in heele en halve bottels, en diverse soorten van fijne en ordinaire wijnen.

den 6den junij 1829.

—Versche Soerabaijasche aardappelen te koop, bij
SCHERIUS en KEMP.

—Te bekomen bij *Paul Gomis*, te Pintoe-aijer des zondags, woensdags en vrijdags, gezouten tongen, biefstuk en schapenvleesch.

—Salt Tongues, Sausages and Corn Beef on Sale. Also fresh Beef and Mutton, every Sunday, Wednesday and Friday by
PAUL GOMIS
6 juny 1829. *near Pinto-Ire.*

—Op den dag nader te bepalen, zal ten overstaan eener kommissie uit den landraad van Batavia, krachtens vonnis d. d. 4 december 1828, bij executie, worden verkocht, voor rekening van de *Moorinne Mierma*, ten behoeve van den advokaat Mr. *Ocker Gevaerts*, de navolgende vastigheid.

Zeker erf, bebouwd met een steenen pedak, staande en gelegen binnen deze stad, aan de westzijde van de Groote Rivier in het blok D, sub no. 9, bij de verponding doorloopende onder no. 6886.

Belend ten zuiden, met de binnen Utrechtschestraat, ten noorden met het vrouwentugthuis, ten oosten met *Mochamat Abdul Ganie*, en ten westen met dezen boedel.

Breed, oost ten noorden, een roede, drie voeten, zes duimen, mitsgaders diep zuid ten oosten, zeven roeden, twee voeten, aan de oost en westzijde met gemeene muren.

Indien er dus iemand mogt zijn, die eenig regt, actie of toezegging op de voorschreven vastigheid heeft, en zoude willen opponeren tegen de executie en verkooping deszelven, die kome en make het mij ondergeteekende bekend.

Batavia, *De deurw. bij den landraad voornd.*
9 junij 1829. J. MAERTENS.

—Op den dag nader te bepalen, zal ten overstaan eener kommissie uit den landraad van Batavia, krachtens vonnis de dato 19 februarij 1829, bij executie, worden verkocht voor rekening van *Mochamat*, ten behoeve van den advokaat Mr. *Ocker Gevaerts* qq., de navolgende vastigheid.

Zeker stuk tuinland, in het geheel genaamd Tjepete, gelegen omtrent vier urengaans, zuidwaarts buiten deze stad, in het westerveld het 8ste deel van het blok O, sub no. 96, bij de verponding doorloopende onder no. 5410.

Belend ten oosten met de Rivier Krokot, ten westen met het land Gandaria Krap, ten zuiden met het land Trogong, en ten noorden met *Achmat*.

Breed, zuid en noord, vijf-en-zeventig roeden, mitsgaders diep oost en west drie honderd roeden.

Indien er dus iemand mogt zijn, die eenig regt, actie of toezegging op de voorschreven vastigheid heeft, en zoude willen opponeren tegen de executie en verkooping deszelven, die kome en make het mij ondergeteekende bekend.

Batavia, *De deurw. bij den landraad voornd.*
9 junij 1829. J. MAERTENS.

—Op de vendutie van den 11den dezer, zal mede verkocht worden, eene restant partij exquise Colville maderawijn op fleschen.

—For Sale Spanish Gold Doubloons, Spanish Dollars and Silver in bars by FORESTIER & CO.
9th June, 1829.

GEBOORTEN.

Mijne geliefde echtgenoot, *Cornelia Anna Maria Peeters*, verloste heden morgen zeer voorspoedig van een zoon.

Banda, G. VERBRUGH,
den 8sten mei 1829. *Chirurgijn majoor.*

—Heden verloste voorspoedig van eene dochter, de echtgenoot van
A. ABRAHAMI DE MELVERDA.
Batavia, *9 junij 1829.*

NAGELATEN BOEDELS.

Alle degenen, welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den boedel en nalatenschap van den te Soerabaija, op den 16den mei 1829 overleden heer *Jacob Smit*, worden verzocht, daarvan aangifte en betaling te doen, aan de ondergeteekende testamentaire executeuren, binnen den tijd van zes weken, ook diegenen ten wier behoeve de overledene zich als borg mogt hebben geinterponeerd, worden verzocht zich van andere te voorzien.

J. P. DON.
C. L KOLMUS.

—Alle degenen, welke iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan den boedel en nalatenschap van den alhier, op den 5den mei jl., overleden arabier *Sech Awal Bin Said*, worden verzocht, daarvan aangifte en betaling te doen, binnen den tijd van twee maanden, aan

Den Agent der Samarangsche Weeskamer,
Pekalongan, THOMAS ANTHONIJSZ.
4 junij 1829.

POST-KANTOOR.
BATAVIA.

Wordt ter kennis van het publiek gebragt, dat aan het postkantoor te Batavia paketten voor brieven geopend zijn, om te worden verzonden:

naar	schip	kapitein
Antwerpen,	*Fransche brik Adelaide*,	Putuam.
Sinkapoer,	*Eng. schip Thomas Parson*,	Janes.
Muntok,	*Ned. schoener Gounliin*,	Tan Tje.
Siam,	*Chinesche wankang Oendie*,	Ong Tangko.

Batavia, *De postmeester*,
den 5den junij 1829. P. A. BIK.

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

Te huur, op primo juli te aanvaarden, het door den heer *Coorengel*, bewoonde huis op Goenoengsaharie, gedeeltelijk voorzien van de noodige meubelen, tegen *f* 60 kopergeld 's maands, te bevragen bij den eigenaar.

D. C. H VAN RIEMSDIJK.

—Te huur, het Gouvernementshuis op Molenvliet, vroeger toebehoord hebbende aan den schout-bij nacht *Melvill van Carnbee*, te bevragen bij den heer *Keuchenius.*

Batavia, *10 junij 1829.*

Te BATAVIA, ter LANDS DRUKKERIJ.